

Geachte Staatssecretaris,

Als onderzoekers verbonden aan de Universiteit van Amsterdam spreken wij onze zorgen uit over de voorliggende nota van wijziging van de “Wet Regulering Sekswerk”.

Uit onderzoek blijkt dat repressieve wetgeving omtrent sekswerk negatieve gevolgen heeft voor de veiligheid waarin sekswerkers hun beroep kunnen uitoefenen. De registratieplicht onder de WRS valt onder zulke repressieve wetgeving, en maakt sekswerkers kwetsbaar.¹ Wetenschappelijk onderzoek heeft tevens aangetoond dat sekswerkers in een kwetsbare positie meer ontvankelijk worden gemaakt voor mensenhandel.²

Op basis van onderzoek hebben wij grote zorgen over de WRS in zijn algemeenheid, als over de nota van wijzigingen. Allereerst zijn er grote risico's verbonden aan het registreren van de gegevens van sekswerkers, zoals voorgesteld in de WRS. In verband met het sociale stigma op sekswerk, dat de veiligheid, toegang financiële en zakelijke diensten en steun voor sekswerkers in geding brengt, is privacy voor sekswerkers extra belangrijk.³ Onderzoek over de verplichte registratie van sekswerkers in Vancouver (Canada) toont precies dit aan: registratie is een barrière tot veilige werkplekken en verhoogd het risico op sociale schade.⁴

Vanwege risico's rondom privacy en stigma zullen niet alle sekswerkers in Nederland zich kunnen of willen registreren. Meta-analyse van onderzoek laat zien dat in die situatie juist de gezondheid, toegang tot zorg- en hulpverlening en het recht afnemen onder sekswerkers.⁵ Verplichte registratie zou de veiligheid, gezondheid, en positie van sekswerkers verslechteren. De omstandigheden waarin sekswerk plaatsvindt verbeteren niet onder de WRS.

De nota van wijziging van de WRS neemt geen van de bovengenoemde risico's of bezwaren weg. In tegendeel, als ook genoemd door sekswerker organisaties, zien wij de volgende wijzigingen specifiek als negatief:

---

¹ Outshoorn, J. (2013) Policy Change in Prostitution in the Netherlands: from Legalization to Strict Control. *Sexuality Research and Social Policy* 9, 233–243.; Post, C., Brouwer, J. G., & Vols, M. (2019). Regulation of prostitution in the Netherlands: Liberal dream or growing repression?. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 25, 99-118

² Vanwesenbeeck, I., Janssen, M., Wijers, M. (2019). 'Duizenden slachtoffers van seksuele uitbuiting': feit of frame?, *Tijdschrift voor Seksuologie*, 43(2).

³ Benoit, C., Jansson, S. M., Smith, M., & Flagg, J. (2018). Prostitution stigma and its effect on the working conditions, personal lives, and health of sex workers. *The Journal of Sex Research*, 55(4-5), 457-471.

⁴ Anderson, S., Jia, J. X., Liu, V., Chatter, J., Krüsi, A., Allan, S., Maher, L., & Shannon, K. (2015). Violence prevention and municipal licensing of indoor sex work venues in the Greater Vancouver Area: Narratives of migrant sex workers, managers and business owners. *Culture, Health & Sexuality*, 17(7), 825–841.

⁵ Platt, L., Grenfell, P., Meiksin, R., Elmes, J., Sherman, S. G., Sanders, T., Mwangi, P., & Crago, A.-L. (2018). Associations between sex work laws and sex workers' health: A systematic review and meta-analysis of quantitative and qualitative studies. *PLOS Medicine*, 15(12), e1002680.

A - Artikel 8a

Inzicht krijgen in iemands persoonlijke situatie is een langdurig en ingewikkeld proces. Er is geen wetenschappelijk bewijs dat een gesprek van 90 minuten kan bijdragen in het tegengaan van mensenhandel. Dit nutteloze gesprek jaarlijks herhalen creëert niet alleen een verder gestigmatiseerde positie voor sekswerkers, het draagt ook niet bij aan het doel het zegt te na te streven.

D - Artikel 16

Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens van sekswerkers gaat in tegen onze grondrechten en brengt sekswerkers in gevaar. Ook hier heeft de sekswerkgemeenschap zich al tegen uitgesproken, onder andere in de internetconsultatie voor de WGTS. Zie hierbij ook onze eerdere brief als reactie op deze consultatie.⁶

F - Artikel 40

Met deze wijziging worden klanten beloond voor het aangeven van sekswerkers bij de politie. Uit de toelichting blijkt dat de misstanden die in dit lid bedoeld worden, geen misstanden zijn. Het gaat hier slechts om het ontbreken van een vergunning of het maken van persoonlijke keuzes rondom seksuele risico's. Onderzoek uit Ierland laat zien hoe klanten hier gebruik van kunnen maken als intimidatiemiddel, door te dreigen sekswerkers aan te geven.⁷

Klanten die na een het afnemen van een seksuele service toch twijfels hebben over de vrijwilligheid van de sekswerker zijn nog steeds strafbaar. Onderzoek laat zien hoe ook dit juist de veiligheidsstrategieën van sekswerkers in geding brengt.⁸ Daarnaast in het niet te verwachten dat klanten onder deze omstandigheden daadwerkelijke mistanden gaan melden.

Wetenschappelijk onderzoek uit binnen- en buitenland maakt duidelijk dat de WRS en uitgelichte wijzigingen de positie van sekswerkers in Nederland zal doen verslechteren. In plaats daarvan is duidelijk uit onderzoek, en ook aanbevolen door organisaties als UNAIDS, WHO, UNFPA en UNDP, dat decriminalisering van sekswerk de gezondheid, toegang tot steun, en ervaringen van sekswerkers positief beïnvloedt.⁹ Bovendien, in Nieuw-Zeeland waar sekswerk al

---

⁶ <https://www.internetconsultatie.nl/seksbedrijventoezicht/reactie/cb58e6ca-a2b5-4ef3-a5f8-e56bb2dc062e>

⁷ Campbell, R., Smith, L., Leacy, B., Ryan, M., & Stoica, B. (2020). Not collateral damage: Trends in violence and hate crimes experienced by sex workers in the Republic of Ireland. *Irish Journal of Sociology*, 28(3), 280-313

⁸ Vuolajärvi, N. (2022). *Criminalising the Sex Buyer: Experiences from the Nordic Region*. Centre for Women, Peace and Security. <https://www.lse.ac.uk/women-peace-security/assets/documents/2022/W922-0152-WPS-Policy-Paper-6-singles.pdf>

⁹ Rottier, J. I. M. (2018). *Decriminalization of Sex Work: The New Zealand Model: An Analysis of the Integrative Sex Industry Policy in New Zealand (Aotearoa)*

sinds 2003 gedecriminaliseerd is, is er geen toename in sekswerkers, geweld, of mensenhandel gesignaleerd.¹⁰ Sekswerkers zijn veel meer gebaat bij dit soort wetswijzigingen dan bij WRS. De WRS, en de bovengenoemde wijzigingen, maken sekswerkers in Nederland kwetsbaarder.

Wij adviseren dan ook tegen de wijzigingen uit deze nota en tegen dit wetsvoorstel.

Hartelijke groet,

Hanne Stegeman, Socioloog, Universiteit van Amsterdam

Rébecca Franco, Socioloog, Universiteit van Amsterdam

Marie-Louise Janssen, Cultureel Antropologe, Universiteit van Amsterdam

---

¹⁰ Abel, G., & Fitzgerald, L. (2010). *Taking the crime out of sex work: New Zealand sex workers' fight for decriminalisation*. Policy Press.